

ПГ ПО ТУРИЗЪМ „АЛЕКСАНДЪР ПАСКАЛЕВ“ – ГРАД ХАСКОВО

гр. Хасково, ул. „Добруджа“ № 79 | info-2601032@edu.mon.bg | тел. 0883790724

УТВЪРДИЛ:

ЛИДИЯ ПЕДАНОВА

Директор на ПГ по туризъм „Александър Паскалев“ – Хасково

УЧИЛИЩНА ПРОЦЕДУРА

за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в ПГ по туризъм „Александър Паскалев“ – Хасково

за учебната 2026/2027 година

I. ЦЕЛ И ОБХВАТ

Процедурата урежда училищната организация за превенция, ранно разпознаване, прекратяване, документиране, подкрепа и последващо проследяване при ситуации на насилие и тормоз. Тя не заменя националния Механизъм, а определя как той се прилага в конкретната училищна среда.

Тормозът е специфична форма на насилие между деца/ученици, характеризираща се с повтаряемост, намерение за причиняване на вреда и неравновесие на силите. Не всяка еднократна проява на насилие е тормоз, но всяка проява изисква реакция според тежестта ѝ.

II. НОРМАТИВНА И МЕТОДИЧЕСКА ОСНОВА

- Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), включително разпоредбите за позитивен организационен климат, подкрепа за личностно развитие, превенция на тормоза и насилието, права, задължения и санкции.
- Наредба за приобщаващото образование.
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за прилагането му, утвърдени със Заповед № РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката.
- Закон за закрила на детето и Правилник за прилагането му – за учениците под 18 години.
- Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
- Стратегия за развитие, Правилник за дейността, Етичен кодекс на училищната общност и други приложими вътрешни актове на училището.

III. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И ФОРМИ

Понятие	Работно определение за училищната процедура
Насилие	поведение, което причинява или създава вероятност за физическа, психическа или сексуална вреда, накърнява достойнството или безопасността, пренебрегване и експлоатация. Насилието може да бъде между ученици, от възрастен към ученик и от ученик към възрастен.
Тормоз	повтарящо се насилие между деца/ученици при неравновесие на силите, насочено към унижаване, нараняване, изолиране или причиняване на дискомфорт.
Физическо насилие/тормоз	удряне, блъскане, ритане, дърпане, затваряне, повреждане или отнемане на вещи и други действия с физическо въздействие.
Психическо насилие/тормоз	обиди, заплахи, унижаване, изнудване, изолация, слухове, дискриминационни послания, следене и други форми на психически натиск.
Сексуално насилие/тормоз	нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер и всяко сексуализирано действие, което накърнява достойнството, безопасността или правата на ученика.
Кибернасилие/кибертормоз	насилие или тормоз в дигитална среда, включително чрез съобщения, снимки, видеа, профили, публикации, групи, чатове и други дигитални канали.

IV. ПРИНЦИПИ НА ДЕЙСТВИЕ

- незабавно прекратяване на опасното поведение и осигуряване на физическа и психологическа безопасност;
- най-добър интерес на ученика и индивидуален подход към всички пряко и косвено въввлечени;
- нулева толерантност към насилието, без стигматизиране на личността;
- подкрепа и възстановяване на отношенията, а не автоматично фокусиране върху наказание;
- своевременно информиране на родителите, освен когато това не е в най-добрия интерес на непълнолетния ученик и е необходимо участие на органите за закрила;
- ограничаване на информацията до лицата със служебна необходимост и защита на личните данни;
- координация между училището, семейството и компетентните институции и услуги.

V. УЧИЛИЩЕН КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ

Съставът на Координационния съвет се определя със заповед на директора. В него се включват заместник-директор и/или друг педагогически специалист, педагогически съветник/психолог, учители, представител на учениците и представител на родителите. Съветът планира, проследява и координира политиката за превенция и интервенция.

- организира оценка на училищната ситуация в началото на учебната година;
- изготвя и реализира годишния план и предлага актуализацията му след анализа на оценката;
- анализира случаите от второ и трето ниво и оценява риска от повторение/ескалация;
- предлага индивидуална или групов работна и насочване към обща/допълнителна подкрепа, когато е приложимо;
- подпомага взаимодействието с външни институции и услуги;
- изготвя годишен отчет за изпълнението и резултатите.

VI. ОЦЕНКА НА УЧИЛИЩНАТА СИТУАЦИЯ И ПЛАНИРАНЕ

В началото на учебната година ръководството организира оценка, която се осъществява от Координационния съвет. Могат да се използват анонимни въпросници, дискусии, фокус групи, анализ на регистрираните случаи, наблюдение на рискови пространства и други подходящи инструменти, включително примерния инструментариум към националния Механизъм.

- Оценява се информираността на ученици, родители и служители за насилието и тормоза.
- Анализират се форми, честота, рискови места, участници и ефективност на досегашните реакции.
- Резултатите се обсъждат на тематичен педагогически съвет и се използват за актуализиране на годишния план.
- При необходимост се променят системата за дежурства, правилата, превантивните теми и конкретните мерки.

VII. ПРЕВЕНЦИЯ

1. На ниво училище

- единни правила и ценности, включени в Правилника за дейността и Етичния кодекс;
- информиране на цялата училищна общност за формите на насилие, начините за сигнализиране и последиците;
- ефективни дежурства и наблюдение на рисковите места;
- квалификация на педагогическите специалисти и инструктаж на непедагогическия персонал;
- актуален списък с външни услуги и институции за подкрепа;
- участие на учениците и родителите в превантивни инициативи и оценка на училищния климат.

2. На ниво клас

- правила за отношения и приемливо поведение, изработени с участието на учениците;
- регулярни дискусии, казуси, ролеви игри и занятия за емпатия, граници, уважение, разрешаване на конфликти, безопасност онлайн и търсене на помощ;
- подход „връстници подкрепят връстници“ само за превенция и общностни инициативи, без участие на ученици в разглеждане на поверителни индивидуални случаи;
- тематични родителски срещи и работа с родителите като партньори.

VIII. ОБЩ РЕД ПРИ УСТАНОВЕН СЛУЧАЙ

1. Прекратяване на ситуацията и осигуряване на безопасност; при нужда – първа помощ/медицинска помощ и 112.
2. Спокойно отделяне на участниците, без публично разпитване, обвиняване или принудително помиряване на място.
3. Незабавно уведомяване на директора при установен случай на насилие или тормоз.
4. Събиране на необходимата информация поотделно от участници и свидетели, при запазване на достойнството и конфиденциалността.
5. Определяне на нивото по Класификацията към националния Механизъм и прилагане на съответните действия.
6. Уведомяване на родителите на непълнолетните и малолетните ученици и включването им в мерките, освен когато това би застрашило интереса на детето.
7. Документиране на случаите от второ и трето ниво в Дневника със случаи.

8. Подкрепа на пострадалия, на ученика, проявил насилие, и при необходимост на свидетелите; определяне на мерки, срок и отговорник.
9. Проследяване на случая до прекратяване на риска и оценка на ефекта от предприетите действия.

IX. НИВА НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И ОТГОВОР НА УЧИЛИЩЕТО

Ниво	Характеристика	Основен отговор	Документиране
Първо ниво	Еднократно нарушаване на правилата/проява на насилие без характеристиките и последиците на по-високите нива.	Учител/класен ръководител и родител; педагогическа работа, възстановяване на щета при наличие на такава; проследяване. При повторемост/ескалация – преминаване към второ или трето ниво.	Не се вписва в Дневника със случаи.
Второ ниво	Повтаряне на едни и същи нарушения или насилие с по-сериозни последици – тормоз.	Учител/класен ръководител + педагогически съветник/психолог + представител на Координационния съвет; уведомяване на директора; участие на родител; оценка на риска и мерки по случай. По преценка – сигнал до ОЗД и/или полиция.	Вписва се в Дневника със случаи.
Трето ниво	Системна злоупотреба и/или ситуация с опасност за живота или здравето на участник.	Незабавно уведомяване на директора; за ученик под 18 г. – незабавен сигнал до ОЗД и/или полиция; участие на Координационния съвет, родител и компетентни услуги/органи; интензивна работа по случай.	Вписва се в Дневника със случаи; съхранява се съпътстваща документация по случая.

X. СПЕЦИАЛНИ ХИПОТЕЗИ

1. Насилие от възрастен към ученик

- Ситуацията се прекратява незабавно и се осигурява безопасност на ученика.
- Когато ученикът е под 18 години, незабавно се подава сигнал до ОЗД и/или полицията и се уведомява директорът. Вътрешната проверка не отлага задължението за сигнализиране.
- С пострадалия ученик разговаря педагогическият съветник/психолог и се осигурява подходяща подкрепа.
- Директорът предприема действия в рамките на правомощията си по трудовото законодателство и вътрешните правила, без предварително презюмиране на вина.

2. Насилие от ученик към служител

- Действието се прекратява незабавно; при необходимост се оказва медицинска помощ.
- Ученикът се отделя временно до успокояване при условия, които гарантират безопасността му.
- Уведомяват се директорът и, за непълнолетен или малолетен ученик, родителът; провежда се оценка от педагогическия съветник/психолог и се определя план за подкрепа и последващи действия.
- Ако се обсъжда санкция, се спазват изцяло ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование, включително изискванията за позитивна дисциплина и процедурата за налагане на санкции.

3. Кибернасилие/кибертормоз

- Не се препраща и не се разпространява допълнително увреждащото съдържание.
- Съхраняват се необходимите доказателства (напр. екранни снимки, линкове, дата/час), доколкото това е безопасно и законно.
- Прилага се същата класификация по нива според тежестта, повторемостта и риска; при необходимост се използват функциите за докладване на платформата и се търси съдействие от компетентни органи/услуги.

4. Пълнолетни ученици

При ученици, навършили 18 години, се прилагат ЗПУО, училищните правила и общият ред за сезиране на полиция, 112, здравни или други компетентни органи според характера на случая. Правилата на Закона за закрила на детето за сигнализиране до ОЗД се прилагат за лица под 18 години.

XI. РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

- Родителите се информират своевременно за участието на детето им в ситуация на насилие или тормоз и за предприетите мерки.
- Разговорите се водят индивидуално и с фокус върху фактите, безопасността и необходимите действия, без обвинения и публично разгласяване.
- Когато родител отказва съдействие и рискът за детето продължава, случаят се обсъжда от Координационния съвет и при наличие на законови основания се търси съдействие от компетентните институции.
- Информация към останалите родители в класа се предоставя само когато е необходимо за овладяване на ситуацията, без разкриване на лични данни и чувствителна информация за конкретните ученици.

XII. ДОКУМЕНТИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

- В Дневника със случаи се вписват единствено ситуации от второ и трето ниво.
- Минималните реквизити са: дата, клас, участници, вид насилие и ниво, предприети действия и подпис на служителя, регистрирал случая.
- Дневникът и съпътстващата документация се съхраняват при педагогическия съветник при ограничен достъп. Ако няма такъв специалист, директорът определя друг член на Координационния съвет.
- Информацията се използва за защита и подкрепа, управление на случая, анализ и планиране; не се разгласява извън необходимия кръг лица.

XIII. СИГНАЛИЗИРАНЕ И ВЪНШНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

- Всеки служител, на когото стане известно за дете, нуждаещо се от закрила, действа съобразно чл. 7 от Закона за закрила на детето. От името на училището сигналът се подава от директора.
- При случаи от трето ниво, както и по преценка при второ ниво, незабавно се уведомяват ДСП/ОЗД и/или органите на МВР.
- При непосредствена опасност за живота или здравето се използва телефон 112.
- При необходимост училището взаимодейства с РУО – Хасково, Община Хасково, ДСП/ОЗД, МВР/ДПС, МКБППМН, социални и здравни услуги и други компетентни структури.

XIV. МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ

- Координационният съвет анализира текущо случаите и изпълнението на плана.
- В края на първия учебен срок се извършва междинен преглед и при необходимост се актуализират мерките.
- В края на учебната година се изготвя годишен отчет до директора и се формулират препоръки за следващата учебна година.
- Процедурата се актуализира при промяна на нормативната рамка или при установена необходимост.

Процедурата е утвърдена със Заповед № 1275 / 14.09.2026 г.